

Čís. 10750.

Proti vlastnické žalobě lze se brániti námitkou, že žalovaný nabyt vlastnictví způsobem uvedeným v § 367 obč. zák., třebaže jeho auktor sám nebyl vlastníkem věcí, nelze však z ustanovení toho usuzovati, že kupitel způsobem tam naznačeným nabývá vlastnictví, šlo-li o jiné nedostatky a závady kupní smlouvy, najmě o nedostatek náležitostí platné smlouvy stanovených v §§ 865—880 obč. zák.

(Rozh. ze dne 2. května 1931, Rv I 635/30.)

Proti neprotokolované firmě Č., již tvořili Hynek H. a František Z., vedla žalovaná firma exekuci na svršky. Žalobce, tvrdě, že mu svršky ty byly firmou Č. prodány dříve, než byly vymáhající věřitelkou zabaveny, domáhal se nepřipustnosti exekuce. Procesní soud první stolice uznal podle žaloby. Důvody: Soud zjistil, že žalobce zakoupil vylučované věci od obou společníků H-a a Z-a v jejich obchodě, v krámě pod firmou Č., kde oba prodávali, a kde také již před tím několikrát zboží kupoval, a oba společníci mu je prodávali. Ani to, že zboží prodávali oba společníci, není rozhodné, ježto vzhledem k ustanovení § 367 obč. zák. ve spojení s §§ 1027 a 1030 obč. zák. bylo by plně stačilo, kdyby byl žalobci zboží prodával i jen František Z. sám nebo jiná osoba v krámě ustanovená. Vzhledem k tomu, co bylo uvedeno, nelze o bezelstnosti žalobcově při uzavírání smlouvy pochybovati. Podle § 367 obč. zák., nabyt-li někdo věci od živnostníka k obchodu s takovými věcmi oprávněného bezelstně, stává se vlastníkem věci a nelze proti němu uplatňovati ani zástavní práva na věci snad váznoucí, tím méně pak později nabytá. Vedlo by k dalekosáhlým důsledkům, kdyby kupitel v kterémkoli obchodě, v němž volně jest prodáváno, musil napřed uvažovati a se přesvědčiti o osobních a právních poměrech vlastníků obchodu, o tom, zda snad vlastník obchodu (některý společník) není zbaven svéprávnosti anebo v úpadku, jak se snaží dovoditi žalovaná. Právě v zájmu ulehčení a zjednodušení obchodních styků a nákupu zboží jsou dána řečená ustanovení zákona a proto soud neuznal za potřebné, zabývati se dále otázkou vyhlášení úpadku na firmu Č. Odvolací soud žalobu zamítl. Důvody: První soudce rozhodl na základě zejména též svědectví Hynka H-a, o němž zjistil, že byl v ústavu choromyslných a že je pro duševní chorobu úplně zbaven svéprávnosti. Uvádí sice, že se při výslechu tohoto svědka neprojevovalo nic, co by nasvědčovalo jeho nevěrohodnosti nebo zmenšené schopnosti vnímání nebo reprodukční, a že se ve výpovědi nijak nepletl, vypovídal postupně, souvisle a docela logicky, takže se jeho výpověď nijak nelišila od výpovědí osob duševně normálních. Svědek ten jest usnesením ze dne 23. března 1926 prohlášen za choromyslného, a proto mu první soudce neměl dáti víru a podle přesvědčení odvolacího soudu nesprávně výpověď jeho ocenil. Podle § 3 řádu o zbavení svéprávnosti jest ten, kdo byl úplně zbaven svéprávnosti, co do způsobnosti jednání na roveň po-

staven dítěti před dokonáním sedmým rokem. Podle § 865 obč. zák. takovýto choromyslný není způsobilý závazek učiniti ani ho přijmouti, a není proto způsobilý ani uzavřítí smlouvu trhovou bez svého opatrovníka a bez schválení soudu opatrovnického. Nesporné jest, že zboží, o něž jde, bylo před prodejem žalobci vlastnictvím neprotokolované firmy Č. a tudíž společníků Hynka H-a a Františka Z-a. Prodejem bylo takto disponováno se jměním opatrovance bez opatrovníka a bez schválení opatrovnického soudu a jest proto smlouva trhová, uzavřená mezi žalobcem a oběma jmenovanými společníky neplatná. Na věci nic nemění, že o choromyslnosti H-a nevěděli ani František Z. ani žalobce. Za účelem ochrany opatrovance vyhlašuje se veřejně ediktem prohlášení jeho za zbavena svéprávnosti a stalo se tak podle spisů opatrovnických i o Hynku H-ovi. Jest proto nerozhodné, zda se prodej stal za podmínek podle § 367 obč. zák. správně čl. 306 obch. zák. (čl. 277 obch. zák.).

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Pro rozsouzení sporu je právnícky bez významu, zda Hynek H. mohl nabýti spoluvlastnictví k věcem, které žalobce od něho jako od společníka firmy Č. prý koupil a o které nyní jde. Správně doličuje v příčině té — třebaže v jiné souvislosti — dovolání, že žalobce i bez toho mohl vzhledem k předpisu § 367 obč. zák. nabýti vlastnictví k těmto věcem, když mu je v obchodních místnostech prodal druhý společník firmy Č., František Z. Avšak dovolání se při svých příslušných výkladech odchyluje od zjištění nižších soudů, založeného na vlastním žalobcově přednesu, totiž od zjištění, že žalobce koupil vylučované věci od obou společníků v jejich obchodě, kde oba společníci mu je prodávali a účet o nich také oběma společníky byl saldován a podepsán. Sjednal tudíž žalobce kupní smlouvu i s Hynkem H-em. Není sporu, že tento již tehdy byl úplně zbaven svéprávnosti a že právě řečená kupní smlouva nebyla podle § 865 obč. zák. schválena. Nedošlo tudíž, pokud jde o věci (aneb o spoluvlastnictví k věcem), prodávané Hynkem H-em, k platné smlouvě, takže žalobce k věcem těm vlastnictví (spoluvlastnictví) nenabyl. Nenabyl je přes ustanovení § 367 obč. zák., protože tímto ustanovením lze se úspěšně brániti proti vlastnické žalobě námitkou, že žalovaný nabyl vlastnictví způsobem tam uvedeným, třebaže jeho auktor — prodatel sporných věcí — sám nebyl jejich vlastníkem, ale nikterak nelze z ustanovení § 367 obč. zák. usuzovati, že kupitel způsobem tam naznačeným nabývá vlastnictví i tehdy, jde-li o jiné nedostatky nebo závady kupní smlouvy, zejména o nedostatek náležitostí platné smlouvy, stanovených v §§ 865—880 obč. zák. Nelze-li podle toho, co právě vyloženo, vyhověti žalobě, pokud jde o věci (o spoluvlastnictví k věcem), které žalobce koupil od Hynka H-a, nelze jí ani vyhověti, pokud jde o věci (spoluvlastnictví k věcem), které koupil od Františka Z-a. Ani ze žalobcova přednesu ani jinak z průběhu sporu nejde na jevo, které věci žalobce od toho neb onoho společníka firmy nabyl, a že, an pro choromyslnost Hynka

H-a mohl nabýti platně snad jen spoluvlastnictví ke koupeným věcem aneb k některým z nich, měl skutečně také vůli, nabýti třeba i jen tohoto spoluvlastnictví a že neměl toliko vůli nabýti výhradního vlastnictví k celým věcem (srv. sb. rozh. čís. 6298 sb. n. s.).

Čís. 10751.

Pojišťovací smlouva.

Podle pojišťovacích podmínek, že »nárok na náhradu škody nevzniká, nastala-li škoda dříve, než bylo zaplacen pojištění s příslušenstvím, nebo, bylo-li sice zaplacen, avšak pojišťovací doba dosud nepočala«, jest pojišťovna sprostěna povinnosti nahraditi škodu z doby po početí pojišťovací doby, ale před zaplacením první premie jen tehdy, byl-li pojištěnec s placením dospělý již prvé premie v prodlení. Tak tomu není, neuplynula-li v době placení povolená čekací lhůta.

(Rozh. ze dne 2. května 1931, Rv I 2126/30.)

Žalobce koupil v listopadu 1928 stroj, jež přihlásil dne 27. listopadu 1928 k pojištění u žalované pojišťovny, u níž byl již jeho předchůdcem pojištěn. Dříve, než žalobce obdržel pojistku, stroj dne 12. prosince 1928 shořel. Dne 13. prosince 1928 hlásil škodu a obdržev pojistku zaplatil premii. Proti žalobě o vyplacení pojistného namítla žalovaná pojišťovna, že jest lhostejno, že žalobce po požáru dne 13. prosince 1928 premii zaplatil, poněvadž se pojišťovací smlouva stává účinnou podle §§ 10 a 11 všeobecných pojišťovacích podmínek teprve zaplacením premie. Žalobce věděl o výši premie od svého předchůdce a mohl po případě zaplatiti na ni přiměřenou zálohu. Žalobce učinil zcela novou přihlášku pojišťovací, na jejímž základě byla uzavřena nová pojišťovací smlouva. V takových případech neplatí obvyklá čtrnáctidenní lhůta jako při trvajících smlouvách. **P r o c e s n í s o u d p r v é s t o l i c e** žalobu zamítl. **D ů v o d y:** Podle pojišťovacích podmínek, jimž se žalobce, podepsav návrh, podrobil, závazek ústavu ze smlouvy pojišťovací začíná, byla-li premie úplně zaplacená (§ 10). Poněvadž premie byla zaplacená až dne 13. prosince 1928, až po nehodě, nestala se smlouva účinnou, třebaže byla platná, a závazek k náhradě škody ze smlouvy pojišťovací nevzešel. Nerozhodné jest, že žalovaná pojišťovací premii přijala. Ručení její začíná teprve zaplacením premie (§ 11, pátý odstavec pojišť. podmínek) a pojišťovna nemusí pro neplacení premie ustoupiti od smlouvy. Smlouva jest tedy platná, žalovaná strana premii nevrátila, závazek její však počíná teprve zaplacením premie. Poněvadž se nehoda stala před zaplacením premie, nevzešel závazek žalované strany platiti škodu z této nehody. **O d v o l a c í s o u d** uznal podle žaloby. **D ů v o d y:** Jde o výklad pojišťovací smlouvy ze dne 29. listopadu 1928. Smlouva a pojišťovací návrh, který byl v první stolici uznán za pravý a přečten, mají v tištěném textu ustanovení: »Na základě § 11 všeob. podmínek pojišťovacích byla ředitelstvím ústavu pro první premii